

Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку

УДК 351:305(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20608229>

Інституціалізація гендерно-чутливого підходу в системі публічного управління: міжнародні стандарти та український контекст

Шевчук Анастасія Анатоліївна,

студентка II курсу магістратури, освітня програма «Міжнародні комунікації /

Міжнародна журналістика»,

кафедра міжнародної інформації,

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин Київського

національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна,

<https://orcid.org/0009-0004-3134-2748>

Оксана Фролова,

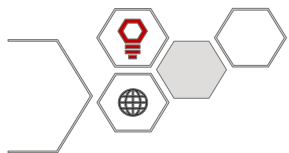
кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародної інформації,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

<https://orcid.org/0000-0001-7105-2762>

Прийнято: 14.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. У статті представлено системне дослідження теоретичних та прикладних вимірів інституціоналізації гендерно-чутливого підходу в публічному управлінні. Проведено порівняльну оцінку провідних світових практик, зокрема скандинавської моделі державного фемінізму, а також виокремлено специфіку регіональних траєкторій країн Центральної та Східної Європи. Визначено актуальний стан, ключові виклики та перспективи

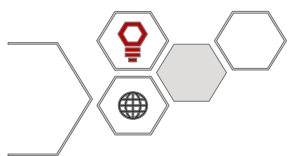

впровадження відповідних механізмів в Україні в умовах збройного конфлікту та євроінтеграційного процесу. Методологічна основа дослідження поєднує системний аналіз, порівняльно-політичний і порівняльно-правовий підходи, аналіз міжнародних документів (CEDAW, Стамбульська конвенція, резолюції РБ ООН, директиви ЄС), кількісну оцінку міжнародних індексів (GII, GGI, SIGI, EIGE) та SWOT-аналіз. У результаті дослідження простежено концептуальну еволюцію гендерно-чутливого підходу та виокремлено три траєкторії постсоціалістичних держав: реформаторську (Естонія), транзитного глухого куту (Польща) та зворотного мейнстрімінгу (Угорщина). Здійснено детальне вивчення першого Індексу гендерної рівності України 2025 року (61,4 бала зі 100), що зафіксував критично низьке представництво жінок у сфері прийняття рішень (домен «Вплив» – 38,7 бала). Досліджено системне значення закону №12245 від 16 січня 2025 року, який уперше закріпив гендерно орієнтований підхід безпосередньо в Бюджетному кодексі України.

Доведено, що результативність гендерно-чутливого підходу визначається взаємодією трьох чинників: інституційної спроможності органів влади, суспільного визнання принципів рівності та наявності дієвих фінансових механізмів підзвітності.

Сформульовано практичні рекомендації законодавчого, інституційного, ресурсного та культурного характеру, спрямовані на зближення України з нормами ЄС та включення гендерного виміру в архітектуру поствоєнного відновлення.

Ключові слова: гендерна рівність, державне регулювання, паритетність, соціальна інклюзія, гендерний мейнстрімінг, європейська інтеграція, бюджетний процес, Бюджетний кодекс, Стамбульська конвенція.

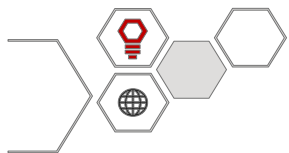
Institutionalization of a gender-sensitive approach in the public administration system: international standards and the Ukrainian context

Anastasiia Shevchuk,

Master's Student, Educational Programme «International Communications /
International Journalism»,

Department of International Information,
Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko
National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0009-0004-3134-2748>

Abstract. The article presents a systematic study of the theoretical, international-legal, and applied dimensions of institutionalizing a gender-sensitive approach in public administration. A comparative assessment of leading global practices, particularly the Scandinavian model of state feminism is conducted, and the specific regional trajectories of Central and Eastern European countries are identified. The current state, key challenges, and prospects for implementing these mechanisms in Ukraine amid the armed conflict and European integration are examined. The methodological framework integrates system analysis, comparative-political and comparative-legal methods, analysis of international instruments (CEDAW, Istanbul Convention, UN Security Council resolutions, EU directives), quantitative assessment of international indices (GII, GGI, SIGI, EIGE), and SWOT analysis. The conceptual evolution of the gender-sensitive approach is traced, and three trajectories of post-socialist states are distinguished: reformist (Estonia), transitional deadlock (Poland), and reverse mainstreaming (Hungary). Ukraine's first Gender Equality Index (2025) scoring 61.4 out of 100, reveals a critically low level of women's representation in decision-making ("Influence" domain: 38.7 points). The systemic importance of Law No. 12245 of January 16, 2025 – which for the first

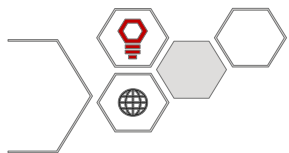
time embedded the gender-oriented approach directly in the Budget Code of Ukraine is examined. It is demonstrated that the effectiveness of a gender-sensitive approach depends on the interaction of three factors: institutional capacity of public authorities, societal acceptance of equality principles, and the existence of effective financial accountability mechanisms. A set of legislative, institutional, resource, and cultural recommendations is formulated to bring Ukraine closer to EU standards and incorporate the gender dimension into the post-war recovery framework.

Keywords: state regulation, parity, social inclusion, mainstreaming, European integration, budget process, Budget Code, Istanbul Convention.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна трансформація публічного управління в умовах глобальних криз робить дедалі очевиднішою обмеженість технократичних моделей, що традиційно претендували на статус нейтральних. Формальна правова рівність, позбавлена виправних механізмів, здатна лише відтворювати і консервувати вже наявні структурні нерівності. Натомість публічна політика, нечутлива до диференційованих потреб різних груп населення, поглиблює соціальні дисбаланси та знижує ефективність розподілу державних ресурсів.

Відповіддю міжнародної спільноти на ці виклики став гендерний мейнстримінг, стратегія системного включення виміру рівності в усі сфери й рівні розробки та реалізації державних рішень.

Для України розбудова інклюзивної системи врядування перетворилася на критичну передумову сталого розвитку в умовах триваючого збройного конфлікту та форсованого євроінтеграційного курсу. Із набуттям статусу кандидата на членство в ЄС у червні 2022 року виконання гендерних зобов'язань перемістилося з декларативного рівня у площину конкретних переговорних критеріїв. При цьому повномасштабне вторгнення Росії

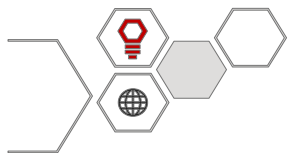

спричинило гуманітарну кризу, яка непропорційно лягла на плечі жінок, насамперед у частині неоплачуваного догляду. Водночас масова залученість жінок до Збройних сил і волонтерського руху прискорила трансформацію суспільних уявлень, надавши жіночому лідерству нового суспільного значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретико-методологічні засади гендерно-чутливого врядування формувалися в рамках тривалої наукової традиції. Аналітичний фундамент розуміння соціальних нерівностей як продукту інституційних практик заклало розмежування біологічної статі та соціально сконструйованого гендеру, здійснене Енн Оуклі [1, с. 14]. Еволюція парадигм від «Жінки в розвитку» (WID) до «Гендер і розвиток» (GAD) перенесла наукову увагу з жінок як пасивних об'єктів підтримки на аналіз владних відносин і структурних причин нерівності. Керолайн Мозер обґрунтувала принципову необхідність диференціації між практичними та стратегічними гендерними потребами [13, с. 340].

Феміністична політична теорія запропонувала критику традиційних моделей держави з різних позицій. Сьюзен Моллер Окін продемонструвала, що ігнорування приватного простору сім'ї унеможлиблює досягнення реальної рівності у публічній сфері [2, с. 78]. Керол Пейтман у концепції «статевого контракту» розкрила патріархальну природу суспільного договору [2, с. 110]. Джоан Скотт запропонувала розглядати гендер як аналітичну категорію владних відносин [1, с. 45], а Сільвія Волбі обґрунтувала динамічний характер патріархальних гендерних режимів [6, с. 120]. Процеси антигендерного бекслашу досліджені Агнешкою Графф та Ельжбетою Корольчук [7, с. 88], феміністичні теорії міжнародних відносин — Синтією Енло [4, с. 52]. Концепцію інтерсекційності Кімберлі Креншо згодом було інтегровано в методологію публічного управління [3, с. 145].

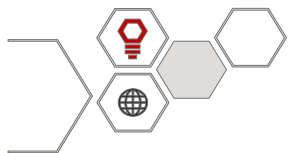

Серед українських науковців вагомий внесок у розробку цієї проблематики здійснили Тамара Марценюк [11, с. 48], Олена Стрельник [12, с. 92] та Євгенія Бондаренко [14, с. 115]. Питання гендерно орієнтованого бюджетування розроблено у працях Ірини Грицай [13, с. 102] та О. Ю. Яременко [16, с. 58], а специфіку гендерного мейнстрімінгу в поствоєнному управлінні — у дослідженні Людмили Сімонцевої [15, с. 34].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Ключовим невирішеним питанням залишається так званий «розрив у реалізації» — суттєва прірва між прогресивністю нормативно-правової бази та її практичним втіленням у щоденній роботі органів влади [15, с. 38]. Більшість наявних досліджень зосереджені на аналізі законодавчих норм, залишаючи в тіні питання внутрішніх інституційних процесів і рівня компетентності публічних службовців у гендерній сфері.

Система гендерних радників у владних структурах здебільшого функціонує як формальний атрибут: призначені особи поєднують гендерну проблематику з виконанням основних службових обов'язків і стикаються з гострою нестачею ресурсів та відповідних знань. Паралельно відсутня цілісна система збору гендерно дезагрегованих даних. Особливої актуальності набуває проблема практичного застосування закону №12245 на рівні громад, а також відсутність обов'язкових гендерних фільтрів у цифровій системі DREAM, що створює ризик гендерно сліпого освоєння мільярдних інвестицій у рамках поствоєнного відновлення.

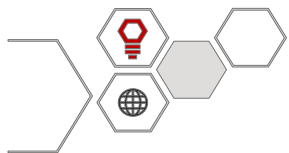
Формулювання цілей статті. Головна мета статті: комплексне наукове дослідження теоретичних засад, міжнародних стандартів і національних практик інституціоналізації гендерно-чутливого підходу в системі публічного управління, що передбачає розроблення практичних рекомендацій для органів державної влади та місцевого самоврядування України. Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання: систематизувати теоретичний фундамент

гендерного мейнстримінгу [1, с. 75]; здійснити порівняльний аналіз глобальних та європейських стандартів (ООН, ЄС, Рада Європи); вивчити скандинавський досвід і з'ясувати природу кризових явищ у постсоціалістичному просторі [5, с. 142]; оцінити поточний стан гендерної рівності в Україні за Індексом 2025 року; дослідити правові та фінансові механізми інтеграції гендерно-чутливого підходу [16, с. 65]; побудувати SWOT-матрицю та сформулювати стратегічні рекомендації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Концептуальна генеза та теоретичний базис гендерно-чутливого врядування. Становлення гендерно-чутливого підходу відбувалося поступово і охоплювало кілька послідовних етапів. На початковому етапі (парадигма WID, 1970-ті рр.) панувала ліберальна ідея рівності можливостей, яка прагнула механічно включити жінок у наявні процеси, не зачіпаючи базової інституційної архітектури [13, с. 145]. Перехід до парадигми GAD (1980-ті рр.) ознаменував принципову зміну ракурсу: від розгляду жінок як вразливої групи – до аналізу суспільних відносин, що системно відтворюють нерівність. Концептуальне оформлення гендерного мейнстримінгу як глобального стандарту відбулося на IV Всесвітній конференції зі становища жінок у Пекіні (1995), а офіційна дефініція ЕКОСОР ООН (1997) закріпила його як процес урахування наслідків для жінок і чоловіків на всіх рівнях прийняття державних рішень.

У науковій літературі усталилося розмежування між «м'яким» (інтеграційним) і «жорстким» (трансформаційним) мейнстримінгом. М'який підхід обмежується переважно риторичними змінами, не забезпечуючи реального перерозподілу ресурсів, що перетворює гендерну політику на дотримання формальних показників. Жорсткий підхід натомість передбачає глибоку перебудову бюджетних процесів, запровадження правових фільтрів і механізмів підзвітності. Джудіт Ловендускі виокремлює три рівні

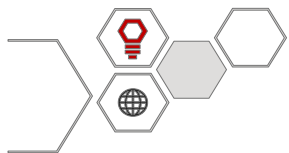

інституціоналізації: дескриптивний (кількісне представництво), субстантивний (якісна зміна змісту рішень) та трансформативний (перетворення неформальних правил і організаційної культури).

Глобальні та європейські нормативно-правові стандарти. Міжнародно-правовий каркас гендерно-чутливого врядування поєднує юридично обов'язкові та рекомендаційні інструменти. Конвенція CEDAW (1979), обов'язкова для 189 держав, зобов'язує ліквідувати як пряму, так і непряму дискримінацію та допускає тимчасові спеціальні заходи задля досягнення фактичної рівності. У 2024–2025 роках механізм судового захисту CEDAW суттєво зміцнів: Афганістан перший у світовій практиці постав перед Міжнародним судом ООН в порядку статті 29 Конвенції. Порядок денний «Жінки, мир і безпека», запроваджений Резолюцією РБ ООН 1325 (2000), пов'язує сталий мир із гендерною рівністю та передбачає залучення жінок на всіх етапах врегулювання конфліктів.

Стамбульська конвенція (2011) кваліфікує насильство щодо жінок як прояв структурної нерівності і вимагає комплексних заходів у межах чотирьох «Р»: Prevention (запобігання), Protection (захист), Prosecution (притягнення до відповідальності) та coordinated Policies (узгоджена політика). У праві ЄС гендерна рівність закріплена як основоположна цінність у Договорі про ЄС. Правовий масив *acquis* охоплює директиви про рівне ставлення у сфері зайнятості (2000/78/EC), рівні можливості (2006/54/EC), баланс між роботою та приватним життям (2019/1158), гендерний баланс у радах директорів (2022) та прозорість оплати праці (2023). «Дорожня карта для прав жінок» ЄС (березень 2025) інтегрувала гендерні стандарти в загальну оцінку стану верховенства права в державах-членах і країнах-кандидатах.

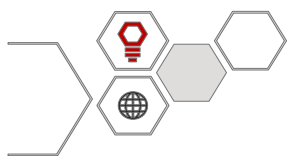
Компаративний аналіз: скандинавська модель та регіональні траєкторії. Скандинавські держави зберігають лідерські позиції в міжнародних рейтингах гендерної рівності завдяки «державному фемінізму»

– моделі, в якій саме держава виступає головним рушієм інклюзивних перетворень. Успіх цієї моделі пояснюється взаємодією трьох чинників: розвиненою інституційною спроможністю, суспільним консенсусом щодо рівності та сталою інституційною пам'яттю. Шведська система батьківської відпустки (з «татусевим місяцем», розширеним до трьох місяців) кардинально змінила поведінкові моделі: у 2024 р. батьки в середньому використовують 30% оплачуваної відпустки. Норвезька квота (2003) підняла частку жінок у радах директорів з 7% до 40% до 2008 р., однак новітні дослідження засвідчили, що ізольована нормативна вимога не забезпечила автоматичного зростання жіночого топ-менеджменту [18, р. 761; 19, р. 1297], що вказує на межі ефективності окремих квотних механізмів за відсутності системної культурної трансформації.

У постсоціалістичному просторі простежуються три виразні траєкторії. Естонія (реформаторська траєкторія) у 2024 р. стала першою пострадянською країною, де набули чинності норми щодо рівності шлюбів, хоча зберігає відчутний гендерний розрив в оплаті праці (~21%) [5, с. 210]. Польща (транзитного глухого куту): попри зміну уряду наприкінці 2023 р., реформа репродуктивних прав так і не відбулась: у червні 2025 р. обрання консервативного президента Навроцького заблокувало законодавчий процес, а в листопаді 2025 р. ЄСПЛ ухвалив чергове рішення проти Польщі у справі *A.R. v. Poland*. Угорщина (зворотний мейнстрімінг) є показовим прикладом цілеспрямованого демонтажу гендерної політики: заборона гендерних студій (2018), відмова від Стамбульської конвенції, конституційне закріплення біологічного визначення статі (квітень 2025). Водночас поразка партії Орбана на парламентських виборах у квітні 2026 р. відкриває певний простір для перегляду цього курсу [20, с. 180].

Аналіз Індексу гендерної рівності України 2025 року. У березні 2025 р. Український жіночий фонд спільно з Державною службою статистики

вперше оприлюднив Індекс гендерної рівності України за методологією EIGE. За результатами оцінювання країна набрала 61,4 бала зі 100, зайнявши 20-те місце серед 28 порівнюваних країн і випередивши вісім держав-членів ЄС. Детальні показники за доменами наведено в таблиці 1.

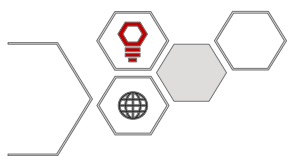
Таблиця 1

Результати Індексу гендерної рівності України 2025 за доменами EIGE

Домен	Бал України	Бал ЄС (сер.)	Ключові виклики
Робота	65,6	70,2	Висока сегрегація; зайнятість жінок 42,9% проти 56,9% у чоловіків
Гроші	76,6	82,6	Гендерний розрив в оплаті праці 18–20%; медіанна різниця >5000 грн/міс
Знання	55,0	63,6	Сегрегація у виборі спеціальностей; недопредставленість у STEM
Час	78,1	68,5	Формально вищий бал зумовлений кризовим перерозподілом; жінки несуть основний тягар неоплачуваного догляду
Вплив	38,7	59,1	Критичний дефіцит: 21% місць у парламенті, 18% міністерських посад, <10% керівних ролей у промисловості
Здоров'я	82,8	88,5	Зростання ризиків ментального здоров'я внаслідок воєнного стресу

Джерело: побудовано авторками на основі даних Українського жіночого фонду (2025)

Аналіз результатів виявляє суттєвий структурний дисбаланс: Україна демонструє порівняно розвинений людський капітал жінок за доменами «Гроші», «Здоров'я» та «Час», проте цей потенціал систематично блокується на рівні стратегічних рішень, що відображає катастрофічно низький показник

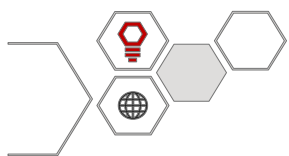
домену «Вплив» (38,7 бала). Отриманий результат підтверджує: за відсутності цілеспрямованої інституціоналізації гендерно-чутливих фільтрів наявний суспільний потенціал лишається невикористаним [11, с. 55].

Інституціоналізація та інструменти гендерної політики в Україні.

Попри несприятливі безпекові умови, у 2022–2025 рр. Україна досягла помітного прогресу. На нормативному рівні ратифіковано Стамбульську конвенцію (червень 2022 р.), затверджено Державну стратегію забезпечення рівних прав до 2030 р. та Національну стратегію подолання гендерного розриву в оплаті праці до 2030 р. У безпековій сфері станом на січень 2025 р. у лавах ЗСУ налічується понад 70 000 жінок (приріст на 20% порівняно з 2022 р.), серед яких майже 20 000 безпосередньо беруть участь у бойових діях.

Найвагомішим інституційним кроком стало ухвалення Верховною Радою 16 січня 2025 р. закону №12245, який вніс зміни до статей 2, 7 та 20 Бюджетного кодексу й офіційно закріпив обов'язковість гендерно орієнтованого підходу на всіх стадіях бюджетного процесу: від планування до звітування [16, с. 61]. На місцевому рівні цей курс підкріплюється долученням громад до Європейської хартії рівності: станом на грудень 2024 р. цей документ підписали 89 громад і 2 обласні ради. Паралельно у 2025 р. Бюро економічної безпеки України провело перший комплексний гендерний аудит центрального апарату і всіх територіальних управлінь, за результатами якого затверджено Дорожню карту на 2026–2028 рр.

SWOT-аналіз гендерної політики України. З метою структурованого осмислення отриманих даних та визначення стратегічних пріоритетів побудовано SWOT-матрицю (таблиця 2).

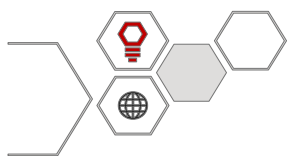
Таблиця 2

SWOT-матриця гендерної політики України

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Розвинена нормативна база (Стамбульська конвенція, стратегії до 2030 р.). Закон №12245 про ГОБ у Бюджетному кодексі. 2. Потужний людський капітал жінок та суспільна підтримка рівності (80%). 3. Активний сектор жіночих НУО.	1. Гендерний розрив в оплаті праці 18–20%. Критично низьке представництво у владі (домен «Вплив» — 38,7). 2. Брак технічної спроможності гендерних радників на місцях. 3. Відсутність автоматизованої системи дезагрегованих даних.
Можливості (Opportunities): 1. Переговорний процес про вступ до ЄС як зовнішній важіль реформ. 2. Інтеграція гендерних стандартів у систему DREAM. 3. Цільове донорське фінансування (URC2025). 4. Жінки-ветеранки як нові суспільні рольові моделі.	Загрози (Threats): 1. Ризик поствоєнного бекслашу та репатріархалізації.. 2. Демографічна криза як привід обмежити права жінок. 3. Лише 0,2% ODA спрямовано на гендерні цілі. 4. Руйнування мережі соціальних послуг.

Джерело: побудовано авторками на основі аналізу нормативно-правової бази та соціологічних досліджень (2025)

Зіставлення елементів матриці свідчить про наявність унікального вікна можливостей: міцна нормативна база і суспільна підтримка рівності за ефективного використання тиску євроінтеграційного процесу здатні нейтралізувати поточні слабкі сторони. Водночас критично недостатнє фінансування гендерних програм (лише 0,2% від загального обсягу ODA) та руйнування інфраструктури догляду несуть реальний ризик загальмувати реформи в поствоєнний період.

Рекомендації щодо вдосконалення системи публічного управління.

На основі проведеного аналізу для України формулюються системні рекомендації з розподілом за сферами.

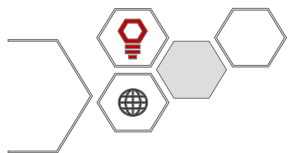
На законодавчому рівні пропонується привести національне право у відповідність до Директиви ЄС про прозорість оплати праці (2023); завершити гармонізацію Кримінального кодексу з вимогами Стамбульської конвенції; розробити Дорожню карту реформи батьківських відпусток із запровадженням обов'язкової непередаваної частки для батьків-чоловіків.

На інституційному рівні пропонується підвищити статус Урядового уповноваженого з питань гендерної політики, наділивши його правом вето щодо нормативних актів, не забезпечених гендерною експертизою; створити у Верховній Раді профільний Комітет з питань гендерної рівності; поширити практику гендерних аудитів БЕБ на всі центральні органи виконавчої влади з обов'язковим затвердженням трирічних дорожніх карт.

На ресурсному рівні пропонується забезпечити виконання вимог закону №12245 через жорсткі методичні інструкції Мінфіну для розпорядників бюджетних коштів; закріпити обов'язкові гендерні фільтри на платформі DREAM; домагатися збільшення частки ODA, спрямованої на гендерні цілі, та безпосередньої підтримки жіночих НУО.

На культурному рівні: запровадити обов'язкові курси з гендерно-чутливого врядування для державних службовців у системі Вищої школи публічного управління; цілеспрямовано підтримувати суспільну видимість жінок-ветеранок і жінок-лідерок як нових рольових моделей [15, с. 38]; ввести недискримінаційну мову як обов'язковий стандарт офіційної комунікації органів влади.

Висновки. Проведене комплексне дослідження дозволяє сформулювати такі узагальнені висновки. По-перше, відбулась концептуальна еволюція гендерно-чутливого підходу: від механічного включення жінок (парадигма

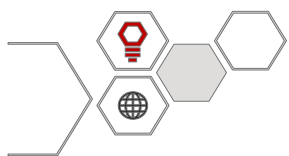
WID) до глибокого переосмислення владних відносин і трансформації організаційної культури (гендерний мейнстримінг), підтверджена теоретичним аналізом [13, с. 298].

По-друге, міжнародні стандарти (CEDAW, Стамбульська конвенція, директиви ЄС) вимагають від держав переходу від декларативних заборон дискримінації до активних коригувальних дій; при цьому інтеграція гендерних критеріїв в оцінку верховенства права країн-кандидатів перетворює гендерну політику на ключовий фільтр євроінтеграції.

По-третє, компаративний аналіз підтвердив вихідну гіпотезу: результативність гендерно-чутливого підходу визначається поєднанням інституційної спроможності, культурної легітимності принципів рівності та дієвих фінансових механізмів підзвітності. Досвід ЦСЄ засвідчив високу вразливість гендерних здобутків до авторитарного бекслашу (Угорщина) та інституційного паралічу (Польща).

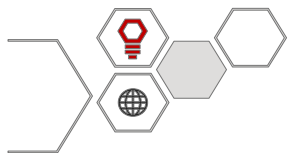
По-четверте, перший Індекс гендерної рівності України 2025 р. (61,4 бала, 20-те місце серед 28 країн) зафіксував наближення до європейських показників, однак виявив критичний структурний перекис: низький показник домену «Вплив» (38,7 бала).

По-п'яте, закон №12245 та практика гендерних аудитів БЕБ створили унікальну фінансову й інституційну рамку для реального впровадження гендерно орієнтованого бюджетування; успіх реформи залежить від системної підготовки службовців, розбудови дезагрегованої статистики та інтеграції гендерних фільтрів у цифрові інструменти управління відновленням. Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з моніторингом практичного застосування закону №12245 на рівні громад, оцінюванням ефективності гендерних аудитів у системі центральних органів виконавчої влади та вивченням гендерного виміру поствоєнного відновлення в рамках системи DREAM.

Список використаних джерел

1. Oakley A. Sex, Gender and Society. London : Maurice Temple Smith, 1972. 225 p.
2. Okin S. M. Justice, Gender, and the Family. New York : Basic Books, 1989. 216 p.
3. Crenshaw K. Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory and Antiracist Politics. University of Chicago Legal Forum. 1989. Vol. 1989. P. 139–167.
4. Enloe C. Bananas, Beaches and Bases: Making Feminist Sense of International Politics. Berkeley : University of California Press, 1989. 244 p.
5. Esping-Andersen G. The Three Worlds of Welfare Capitalism. Cambridge : Polity Press, 1990. 248 p.
6. Walby S. Gender Transformations. London : Routledge, 1997. 256 p.
7. Graff A., Korolczuk E. Anti-Gender Politics in the Populist Moment. London : Routledge, 2021. 196 p.
8. Krizsán A., Roggeband C. The Gender Politics of Domestic Violence. London : Routledge, 2018. 208 p.
9. True J. The Political Economy of Violence against Women. New York : Oxford University Press, 2012. 242 p.
10. Tripp A. M. Women and Power in Post-Conflict Africa. New York : Cambridge University Press, 2015. 278 p.
11. Марценюк Т. О. Гендерна соціологія в Україні: становлення та перспективи. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2020. № 3. С. 45–62.
12. Стрельник О. О. Материнство та батьківство в сучасній Україні: між патріархатом та егалітаризмом. Український соціум. 2019. № 2 (69). С. 87–102.
13. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика : монографія. Київ : Хай-Тек Прес, 2018. 560 с.

14. Бондаренко Є. В. Гендерна складова євроінтеграційної діяльності України: історико-правовий аналіз. Вісник Національної академії правових наук України. 2026. Т. 33, № 1. С. 112–129.

15. Сімонцева Л. В. Гендерний мейнстримінг у публічному управлінні в поствоєнний період. Публічне управління та митне адміністрування. 2025. № 4 (45). С. 34–41.

16. Яременко О. І., Намазова Ю. І. Гендерно орієнтоване бюджетування як інструмент забезпечення соціальної справедливості. Теоретичні та прикладні аспекти секторальної публічної політики. 2024. № 2 (14). С. 58–69.

17. Duvander A.-Z., Fahlén S. To Take Leave or Not to Take and How Long to Take? A Study on Swedish Fathers' Parental Leave Use. Journal of Family Issues. 2025. Vol. 46, No. 6. P. 1050–1078.

18. Halrynjo S., Teigen M. Gender Quotas for Corporate Boards: Do They Lead to More Women in Senior Executive Management? Gender in Management: An International Journal. 2024. Vol. 39, No. 6. P. 761–777.

19. García-Blandón J. Direct and Spillover Effects of Board Gender Quotas: Revisiting the Norwegian Experience. Business Ethics, the Environment & Responsibility. 2023. Vol. 32, No. 4. P. 1297–1309.

20. Müller J.-W. The Authoritarian International and the Future of Democracy. Princeton : Princeton University Press, 2024. 312 p.